

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 9/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om garantipension, 56 § i folkpensionslagen, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och lagen om handikappförmåner

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 oktober 2011 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om garantipension, 56 § i folkpensionslagen, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och lagen om handikappförmåner (RP 44/2011 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 10/2011 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Juha Rossi, social- och hälsovårdsministeriet
- chef för juridiska ärenden Aino Lassila, Pensionsskyddscentralen
- förmånschef Pirjo Raute, Folkpensionsanstalten
- specialmedarbetare Sinikka Huhtala, Finlands Kommunförbund
- ombudsman Veronica Fellman, Pensionärsförbundens intresseorganisation rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av Vuokralaiset VKL ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om garantipension, folkpensionslagen, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och lagen om handikappförmåner ändras.

Den pensionsinkomst som påverkar beloppet vid beräkningen av garantipension föreslås bli beaktad med en cents noggrannhet. Vidare föreslås att det inte görs någon förtidsminskning av garantipensionen för en person som går i ålderspension efter att ha fått arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar. Garantipensionens belopp för

en person som får pensionsinkomst från utlandet ska justeras med två års mellanrum. När en person på basis av arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar ansöker om folkpension utan förtidsminskning ska personen utreda om han eller hon har rätt till tilläggsdagar.

Bostadsbidrag till pensionstagare ska kunna betalas till hyresvärden med fullmakt av hyresgästen eller om hyresgästen upprepade gånger försummar att betala hyran. Dessutom preciseras de inkomster som en person som ansöker om

bostadsbidrag för pensionstagare har fått genom företagarkerksamhet. Lagen om handikappförmåner ändras så att det informationsutbyte som är nödvändigt vid lagens tillämpning ska kunna ske elektroniskt mellan unionens medlemsstater och de stater med vilka Finland har ingått en överenskommelse om social trygghet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2012 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2012. Bestämmelserna om betalning av bostadsbidraget till hyresvärden är dock avsedda att träda i kraft den 1 november 2012.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Propositionen syftar till att tydliggöra en del bestämmelser om förmåner som administreras av Folkpensionsanstalten. Dessutom föreslås lagen om bostadsbidrag för pensionstagare bli kompletterad med bestämmelser om betalning av bostadsbidraget direkt till hyresvärden. Utskottet anser att propositionen behövs och tillstyrker den, men med följande ändringsförslag.

Utbetalning av bostadsbidraget direkt till hyresvärden

Bostadsbidraget kan enligt lagförslaget betalas ut direkt till hyresvärden utan fullmakt av bostadsbidragstagaren, om bidragstagaren upprepade gånger försummat att betala hyran. Av propositionsmotiven framgår det att försummelserna kan anses vara upprepade om ett belopp som motsvarar 2—3 månaders hyra inte har betalats. Det är tänkt att något beslut om att bidraget betalas till hyresvärden inte ska ges.

Grundlagsutskottet efterlyser i sitt utlåtande dels en närmare konkretion av "upprepade gånger", dels ett normalt förvaltningsbeslut i ärendet. I ett specialfall som detta är det enligt utskottet möjligt att föreskriva om förbud mot att överklaga beslutet. Det är också viktigt att man i bestämmelsen beaktar olika sociala betalningshinder, såsom sjukdom. Dessutom uppmanas social- och hälsovårdsutskottet att allvarligt diskutera hur hyrestagaren genom lämpligt agerande kunde komma loss från betalningsarrangemang-

et. På så sätt kan man i linje med grundlagens syfte hjälpa individen att hantera sitt liv.

Med utgångspunkt i grundlagsutskottets utlåtande föreslår social- och hälsovårdsutskottet att de fall där bostadsbidraget betalas ut direkt till hyresvärden utan fullmakt från hyrestagaren ska regleras exakt och att hyrestagaren alltid ska få ett beslut i ärendet. Utskottet håller med grundlagsutskottet om att det är viktigt att bestämmelsen lämnar rum för prövning och tar hänsyn till bidragstagarens livssituation. Avseende bör fästas vid orsakerna till de utestående hyrorna när beslutet om betalning av bostadsbidraget direkt till hyresvärden fattas och i förekommande fall bör rådgivning ges. Dessutom bör det föreskrivas särskilt om när utbetalningen till hyresvärden upphör.

Detaljmotivering

24 §. Beslut om bostadsbidrag. Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att skriftlig beslut också ska ges när bostadsbidraget betalas till hyresvärden. I 35 § föreslås särskilda bestämmelser om överklagandeförbud.

25 a §. Utbetalning till hyresvärden. Utskottet föreslår att 2 mom. ändras i enlighet med grundlagsutskottets utlåtande. Bestämmelsen om när bostadsbidraget ska kunna betalas till hyresvärden föreslås bli exaktare. För att bidraget ska kunna betalas till hyresvärden utan samtycke från hyrestagaren, måste bostadsbidragstagaren helt ha låtit bli att betala hyran för två på varandra följande månader. Försummelsen måste bedömas mot bakgrund av stödtagarens livssitu-

ation. Om försummelsen t.ex. beror på att bidragstagaren blivit akut sjuk och därför tillfälligt inte kunnat betala hyran, saknas grund för att betala bostadsbidraget till hyresvärden. Tanken med att betala bidraget till hyresvärden är att bidragstagarens hyresförhållande inte ska äventyras, och därför behöver betalningen inte ske till hyresvärden heller i det fall att störningen i hyresbetalningen kan antas bli avhjälpt snabbt.

När bidragstagaren har betalat den utestående hyran finns det inte längre något skäl för att betala stödet till hyresvärden. Utbetalningen till hyresvärden upphör då, om bidragstagaren ber om det.

35 §. *Rätt att söka ändring.* Utskottet föreslår att 4 mom. kompletteras med en bestämmelse om att beslut om utbetalning av bostadsbidraget

till hyresvärden inte får överklagas genom besvär. Argumentet för överklagandeförbudet är att det finns risk för att hyresförhållandet hävs om hyrestagaren utnyttjar överklagandemöjligheten.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att bestämmelsen ses över till följd av ändringarna ovan.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 1, 2 och 4 utan ändringar och

godkänner lagförslag 3 med ändringar:

Utskottets ändringsförslag

3.

Lag

om ändring av lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 12 § 2 mom., 24 § 1 mom. och 35 § 4 mom., av dem 12 § 2 mom. sådant det lyder i lagarna 1154/2007 och 1225/2009, samt fogas till 12 §, sådan den lyder i lagarna 1154/2007 och 1225/2009, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3—5 mom. blir 4—6 mom., till lagen nya 25 a och 25 b § samt till 33 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

12 §
(Som i RP)

24 § (Ny)

Beslut om bostadsbidrag

Sökanden ges ett skriftligt beslut om beviljande, avslag, justering, avbrytande, indragning och återkrav av bostadsbidrag. Sökanden ska även ges ett skriftligt beslut när bostadsbidraget med

stöd av 25 a § 2 mom. betalas till hyresvärden eller med stöd av 28 § eller på grundval av familjevård enligt 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) (utesl.) betalas till ett kommunalt organ.

25 a §

Utbetalning till hyresvärden

(1 mom. som i RP)

Folkpensionsanstalten kan besluta att bostadsbidraget betalas ut direkt till hyresvärden utan fullmakt av bostadsbidragstagaren, om bidragstagaren helt har försummat att betala hyran för minst två på varandra följande månader. Försummelsen ska bedömas mot bakgrund av stödtagarens livssituation. Utbetalningen direkt till hyresvärden upphör på hyresgästens begäran när det inte längre finns någon grund för det.

25 b och 33 §
(Som i RP)

35 § (Ny)

Rätt att söka ändring

— — — — —
Ändring får inte sökas genom besvär i ett (utesl.) beslut som Folkpensionsanstalten gett, om det är interimistiskt eller grundar sig på 25 a § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagens 24 § 1 mom., 25 a och 25 b §, 33 § 4 mom. och 35 § 4 mom. träder dock i kraft den 1 november 2012.
(2 mom. som i RP)

Helsingfors den 10 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Sanni Grahn-Laasonen /saml
Arja Juvonen /saf
Laila Koskela /saf
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml

Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Lasse Männistö /saml
Hanna Mäntylä /saf
Annika Saarikko /cent
Hanna Tainio /sd
Lenita Toivakka /saml
Anu Vehviläinen /cent
Ulla-Maj Wideroos /sv.

Sekreterare var

utskottsråd Esko Salo.